

MØLLEHAVENS PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

Distrikt Syd

01-09-2018

Indhold

Det fælles pædagogiske grundlag.....	3
Det fælles tværgående mål.....	3
Vi arbejder med et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø.....	7
Vi samarbejder med forældrene om børns læring.....	8
Vi samarbejder med lokalmiljøet om stimulerende pædagogiske læringsmiljøer for børnene.....	9
Vi arbejder med læringsmiljøer, der tager højde for børn i udsatte positioner.....	11
Vi arbejder ud fra, at legen er grundlæggende i læringsmiljøerne, og at legen har en værdi i sig selv....	13
Vi arbejder med pædagogiske læringsmiljøer gennem hele dagen.....	14
Hvad er vores (det pædagogiske personales) forudsætninger for at arbejde med læringsmiljøer?.....	15

Det fælles pædagogiske grundlag

[Link til master for en styrket pædagogisk læreplan, side 12-16](#)

Det fælles tværgående mål

Læringsmiljøer understøtter og drager omsorg for alle børns dannelse, læring, trivsel og udvikling i et fællesskab, hvor alle børn er betydningsfulde.

[Link til arbejdsgruppernes beskrivelser](#)

Når vi læser vores fælles pædagogiske grundlag, giver det os anledning til følgende

Pædagogiske refleksioner?

I Møllehaven har børn og deres familier generelt mange ressourcer og de fleste børn er inkluderet i et eller flere børnefællesskaber. Vi kan dog opleve at børn kan have forskellige deltagelsesbetingelser, og vi har erfaret, at der er behov for at vi "griber nuet", skaber forudsigelighed, guider og rammesætter legen, så alle børn får adgang og legen udvikles positivt for alle børn. Møllehaven har 3 tværgående mål:

- 1) Selvregistrering -Selvregulering /håndtere egne følelser "
- 2) tror på sig selv / selvværd
- 3) Børnene motiveres til at være nysgerrigt undersøgende????

Vores lærings-dannelsesbegreb bygger på en forståelse af at børns udvikling er et helhedsorienteret dannelses- og læringsbegreb, nemlig at "Børn lærer af alt, hvad de oplever og erfarer på mange individuelle måder" Vi ser børns læring fra to vinkler, den formelle læring, som foregår i organiserede læreprocesser med tidsafgrænset indhold, og den uformelle læring, som er dannelses- og læreprocesser i det levende hverdagsliv (socialt samspil, leg og omsorg m.m.) dannelsen er en proces, hvor børn i samspil med omverdenen konstruerer deres egen viden om sig selv og omverdenen og i forhold til børns nærmeste udviklingszone er omverdenens reaktioner og tilbud vigtige

Vi er af den opfattelse, at børn har en aktiv rolle (ikke at forveksle med ansvar) i deres egen dannelses/læring og udvikling. De voksne er betydningsfulde voksne, der sammen med forældre står med det menneskelige ansvar for børnenes dannelse/læring og udvikling.

Vi kan se at vi er på rette vej når vi oplever: Entusiastiske og kompetente børn med en afbalanceret skepsis til omverdenen hvor de tør undre sig, er nysgerrige, har lyst til at lære, øve sig, og forstår gældende normer. Ovenstående faglige betragtninger kan kobles op på vores kerneydelse og pædagogiske værdier:

Vi vil evaluere på PLP "temaerne" hvert kvartal.

<p>Marte Meo Element 1</p> <p>At se et initiativ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Giver den voksne mulighed for at se hvad barnet er optaget af lige nu. • Giver den voksne mulighed for ikke at over- eller understimulere barnet. 	<p>Marte Meo Element 2</p> <p>At sætte ord på barnets initiativer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hjælper barnet til selv at lære at sætte ord på sig selv (lege- og samarbejdskompetence, måden at formidle sig selv til andre på, etc.). • Giver barnet selvillid. • Øger barnets koncentration. • Lærer barnet sprog. • Giver barnet en bedre selvregistrering. 	<p>Marte Meo Element 3</p> <p>At bekræfte barnet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Når barnet bekræftes på andres initiativer giver det bedre selværværd. ("du har selv dækket bordet"). • Når barnet bekræftes på andres initiativer giver det bedre selvillid ("vil du være sød at dække bordet? Fint."). • Barnet lærer adfærdsmodeller. • Barnet oplever glæde og får en bedre selvregistrering. 	<p>Marte Meo Element 4</p> <p>At følge barnets initiativer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Giver barnet selværværd og selvillid. • Giver barnet lyst til at tage flere initiativer. • Hjælper barnet med at koncentrere sig. • Giver barnet flere idéer til leg. 	<p>Marte Meo Element 5</p> <p>At vente</p> <ul style="list-style-type: none"> • Giver barnet tid til refleksion. • Giver barnet tid til at reagere. (både tænke sig om og tage flere initiativer). • En nødvendighed for at barnet lærer at tage tur. • Giver viden om når barnet behøver hjælp.
<p>Marte Meo Element 6</p> <p>At hjælpe barnet med at udvælge bedre initiativer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hjælper barnet med at lære hvad det må, i stedet for hvad det ikke må. 	<p>Marte Meo Element 7</p> <p>At sætte ord på sig selv</p> <ul style="list-style-type: none"> • Giver barnet forudsigelighed. • Giver barnet mulighed for at samarbejde, fordi det ved hvad det skal samarbejde omkring. • Hjælper barnet med at lære den voksne at kende - at den voksne ikke bare er et serviceorgan. • Giver fælles fokus hvis der er flere tilstede. • Hjælper barnet med at fokusere. 	<p>Marte Meo Element 8</p> <p>At sætte ord på andre børn</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hjælper barnet med at få viden om andre børn - barnet bliver socialt opmærksomt. • Hjælper barnet så det bedre bliver i stand til at forstå hvad der sker omkring det - hvad de andre børn mener og siger. • Hjælper barnet med at give det legemodeller. 	<p>Marte Meo Element 9</p> <p>Tydelig start og slut</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hjælper barnet med struktur og sammenhænge i tid og sted. • Hjælper barnet med at afslutte en handling, som giver overblik. • Hjælper barnet med at afslutte en situation, hvilket giver selværværd og glæde. 	<p>Marte Meo Element 10</p> <p>Positiv ledelse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hjælper barnet med at lære i et positivt miljø, hvor det er muligt at lære. • Sikre at den voksne finder barnets niveau (trinvis ledelse). • Hjælper barnet i svære situationer eller hvor barnet skal lære.

Vi arbejder med et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø

- Hvad er børnegruppens udfordringer og ressourcer?
- Hvad skal børnenes perspektiv bidrage til i hverdagen?
- Hvad skal børnenes vurdering/oplevelse af deres fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø bidrage til i dagtilbuddet?
- Når vi inddrager børnenes perspektiv og deres vurderinger af børnemiljøet, hvilke tegn kan vi så se hos børnene?
- Hvilke refleksioner giver dette anledning til i forhold til aldersgruppen 0-2 år og 3-6 år

Når vi arbejder med ovenstående tema skal effekten være, at børnene er trygge, har en individuel udvikling og opleve, at de får lyst til at udforske, påvirke og øve sig i de mange forskellige børnemiljøer vi har i Møllehaven.

Vi skal være opmærksomme på at alle børn har kompetencer og vi ser hvert barns gode intentioner. Vi skal tilbyde børnemiljøer som er multiversionsskabende, intet barn skal begrænses i et børnemiljø, men opmuntres til at prøve nyt. Vi, som voksne, skal være omstillingsparate og inddrage børnenes perspektiver på bl.a. barnets egen selvopfundne leg. Når vi reflekterer over børnenes perspektiv, kan vi bidrage med en dagligdag, hvor vi er mere sikre på at følge børnenes spor.

Vi er opmærksomme på at vores fysiske og æstetiske børnemiljøer skal være samfundsrelevante og indbyde til udvikling og psykisk tryghed. Vi skal kontinuerligt reflektere over vores indretning, legemiljøer, tilgange og gruppesammensætninger for, at sikre ovenstående.

Vi skal være opmærksomme på at især sårbare børn kan have det svært ved skift fra en aktivitet til en anden (fra et miljø til et andet) og derfor skal vi forsat benytte os af de redskaber vi har til rådighed fx pictogrammer, inklusionsvoksen etc.

Vi vil have fokus på at bevæge os fra egne oplevelser til systematisk opsamling af viden Fx: hvor vuggestuebørn vil lege og hvad bh børn udtrykker som de bedste lege steder - vi starter med legepladsen og udeleg.

Vi samarbejder med forældrene om børns læring

- Hvad er forældregruppens forudsætninger og ressourcer?
- Hvad kan et øget fokus på gensidigt samarbejde mellem forældre og dagtilbud bidrage til i forhold til børnegruppens trivsel og læring?
- Hvilke tegn på trivsel, læring, udvikling og dannelse forventer vi at se hos børnene/børnegruppen, når vi aktivt samarbejder med og inddrager forældrene?
- Hvilke refleksioner giver dette anledning til i forhold til aldersgruppen 0-2 år og 3-6 år?

Når vi lykkes i samarbejdet med forældre om "børns læring", så ser vi at børnenes potentiale, personlige udvikling og trivsel, højnes.

Tegn på ovenstående kan bl.a. ses ved, at børnene hurtigt bliver trygge i afleveringssituationer og generelt trives i dagtilbuddet.

For at kunne lykkes med dette kræver det, at vi som fagpersoner sørger for, at være fagligt tillidsskabende. Vi skal have fokus på fremadrettet, at være lydhør overfor forældrenes perspektiv. Vi skal som fagpersoner være i stand til møde forældrene professionelt og som eksperter på eget barn, men også turde tage ejerskab af egen faglighed.

Når vi samarbejder med forældre om børns læring afføder det, at personalet hurtigt griber ind og samarbejder med forældrene ved bekymring.

Forældrenes tilfredshed kan ses via dialogprofilerne, hvor de tilkendegiver deres syn på vores faglighed og pædagogiske praksis.

Når vi lykkes i vores forældresamarbejde, bliver vi nuanceret bevidste om hvad der er familiens forudsætninger og forestillinger for barnets dannelse. Vi skal håndtere samarbejdet med respekt, hvor forældrenes perspektiv har værdi. (Bestyrelsen inddrages i evaluering af PLP)

Vi vil fortsat gribe tidligt ind når vi er bekymret, men være mere opmærksomme på at lytte og anerkende forældrenes perspektiv. Vi skal være opmærksomme på, at reflektere over hvornår vi skal "give gode velmenende råd", og hvornår vi skal være den aktive og nærværende lytter.

Vi samarbejder med lokalmiljøet om stimulerende pædagogiske læringsmiljøer for børnene

- Hvem og hvad er vores lokalmiljø? (fx forældre, bedsteforældre, kulturinstitutioner, erhvervsliv, naturområder, skoler osv.)
- Hvilke samarbejder kan børnene særligt profitere af?
- Hvilke tegn på fx trivsel, læring, udvikling og dannelse vil vi forvente at se hos børnene, når vi samarbejder med lokalmiljøet?

Effekten for børnene forventer vi vil være, at børnene opnår kompetencer (dannelse) til at begå sig i nye miljøer.

I Møllehaven vil vi blive bedre til at arbejde kontinuerligt med kendskab til lokalmiljøet. Vi skal fremstå som positive rollemodeller der hjælper børnene til, at have mod på, at prøve nye miljøer og relationer af og får større omverdensforståelse.

Vi vil gerne understøtte børnene i oplevelser i lokalmiljøet på en sådan måde at børnene ikke kun lærer at besøge Brugsen eller biblioteket - men lærer og øver sig i at begå sig i forskellige miljøer. Fx at man stiller bøger på plads på biblioteket, at man er stille dernede etc.

Lokalmiljøet i Møllehaven byder på strand, vand skove, bibliotek, Hedeland, vindmøller, hestestalde, mulighed for ture nær trafik m.m. Børns liv og indsigt udvikles når de er i de miljøer der er i deres nærhed, de vil opbygge et stort lokalkendskab og deres verden vil blive større. Når vi lykkes med at tilbyde miljøer for 0-6 årige også uden for institutionen og dette sker i børnenes tempo, vil børnene få et rigere og mere mangfoldigt børneliv.

Vi vil i 2018 som noget nyt kontinuerligt besøge plejehjemmet med de yngste børnehavebørn, hvor pædagogen tilrettelægger aktiviteter som de ældre kan observere og være en del af

Vi vil fortsætte med Greve Musikskole, kunstnere og brug af naturen omkring os

Vi vil se at børnene åbner sig op for de ældre og samtaler med dem. At børnene fx kender navne på ældre og at børnene omtaler kunst og musikforløb positivt.

Vi arbejder med et læringsmiljø for storebørnsgruppen, der skaber sammenhæng til 0. klasse.

(Udfyldes af børnehaverne og de integrerede institutioner)

- Hvad er storebørnsgruppens udfordringer og ressourcer?
- Hvad er formålet med læringsmiljøet for storebørnsgruppen?
- Hvilke tegn kan vi se på, at børnene får udbytte af læringsmiljøet i storebørnsgruppen?
- Hvilke tegn skal medarbejderne i 0 kl. kunne observere, der viser, at vi har skabt et læringsmiljø for børnene, der skaber sammenhæng til 0. kl?

Vi ønsker at børnene opnår gode forudsætninger for at navigere trygt og nysgerrigt i det nære miljø, og ruste dem til at håndtere fremtidige uddannelses- og livsmiljøer.

Vi vil gå fra en mere løs/åben struktur til en mere planlagt forudsigelig/struktur og vi forventer, at se nogle af børnene gå fra at være urolige/usikre til at kunne deltage i de planlagte aktiviteter, og være lyttende, nysgerrige og glæde sig til disse. Vi forventer ligeledes at se, at børnene er gode til selv at vælge og fravælge aktiviteter og miljøer i hele Møllehaven, og selv etablere børnefællesskaber uden for gruppeaktiviteterne. Vi vil i en periode opdele gruppen i pige drengegruppe for at understøtte nogle af børnenes relationer. (storbørnsgruppen)

I samvær med børnene skal personalet være understøttende og sikre at aktiviteterne er forberedte så der er overskud til, at lytte til børnenes ønsker og nysgerrighed.

Vi forventer at forældrene vil spørge nysgerrigt ind til Møllehavens aktiviteter og følge op på disse med os og med børnene. Vi starter derfor med at have fokus på: Storbørnsgruppen og forældrenes respons på de planlagte aktiviteter.

Sfo og skole vil møde børn der har gåpåmod, udviser vedholdenhed, ansvarsfuldhed, børn der kan håndtere deres følelser (selvregulering) etablere venskaber, være gode kammerater og kunne fordybe sig i længere tid.

SFO og skole vil opleve, at børnene hurtigt vil hente hjælp når noget går galt fx en opstået

Vi arbejder med læringsmiljøer, der tager højde for børn i udsatte positioner

- Hvad skal vi være opmærksomme på, når vi tilrettelægger læringsmiljøer gennem hele dagen, der skal fremme trivsel, læring, udvikling og dannelse for alle børn i dagtilbuddet?
- Hvad skal vi være opmærksomme på, for at børnenes lege udvikler sig positivt for alle børn?
- Hvilke refleksioner giver dette anledning til i forhold til aldersgruppen 0-2 år og 3-6 år?

Effekten for børnene skal være, at de føler sig til tilpas i det institutionelle fællesskab og at barnet, positionerer sig positivt, samt udvikler sig.

Vi skal opleve at alle børn har mindst en ven/nær relation og at forældre med børn i udsatte positioner føler sig trygge ved at aflevere deres barn i Møllehaven. Dette gør vi bl.a. ved at udvise tålmodighed og guide den enkelte ved eksempelvis at bruge pictogrammer, TTT men også ved at skabe små trygge læringsmiljøer, og forudsigelige rammer.

Det betyder, at vi skal have fokus på, at børn har forskellige behov og forskellige reaktioner på fællesskabet. Denne indsigt har betydning for måden vi kan fremme inklusions arbejdet med hvert enkelt barn. Vi skal som fagpersoner være aktivt deltagende og benytte os af verbale begreber som: at benævne, at guide og understøtte legen (i den sociale kontekst), at arbejde med flyver/nærværsvoksen, inklusionsvoksen samt arbejde med overgange fra en aktivitet til en anden.

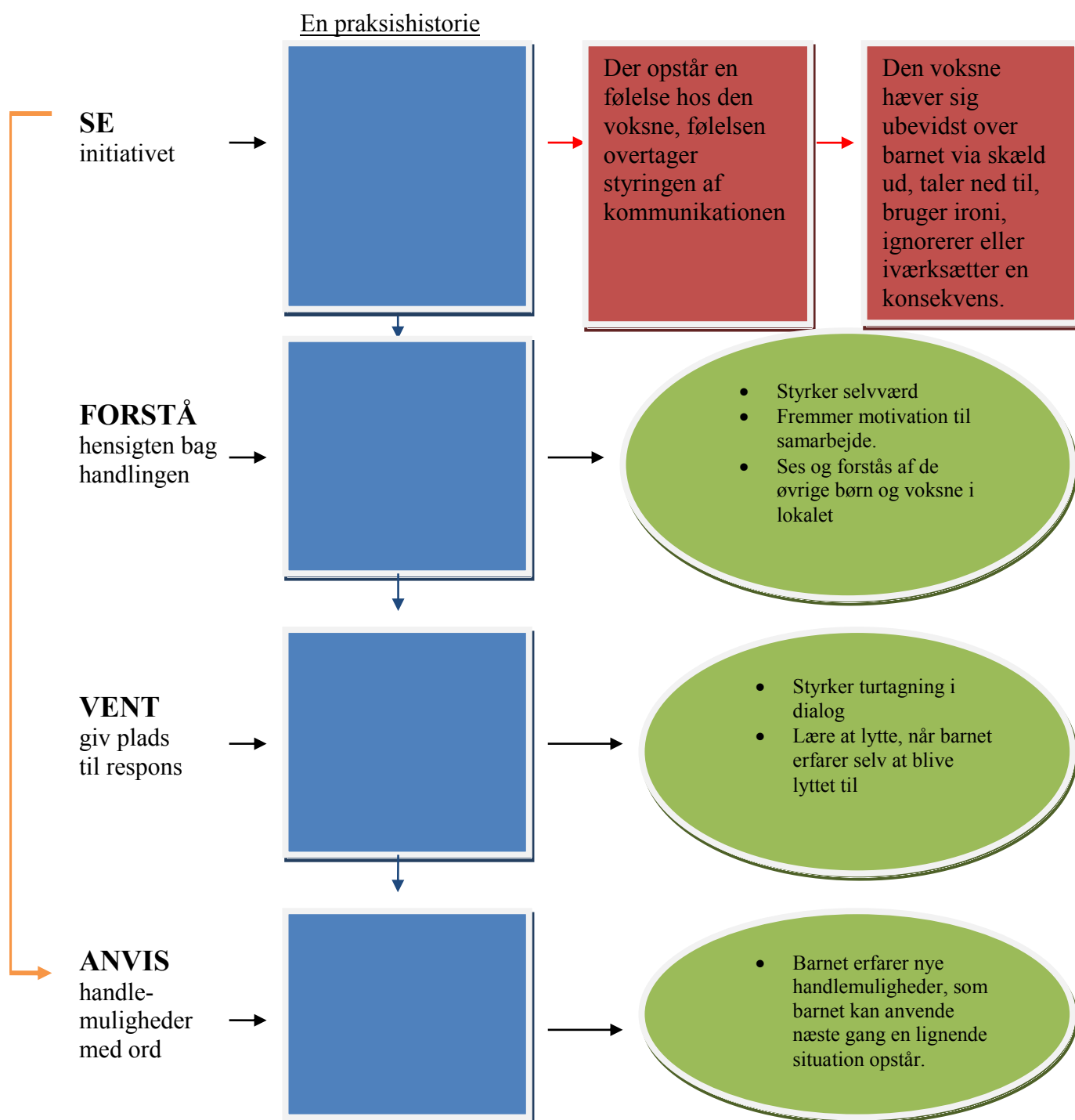
I vuggestuen vil vi i den kommende periode arbejde med at benævne og gøre overgange mere trygge.

I børnehaven vil vi arbejde med flyver/nærværsvoksen samt inklusionsvoksen på åben struktur dage.

Når vi omtaler et barn i en udsat position i Møllehaven, kan barnet eksempelvis have udfordringer med: Sprog, sociale egenskaber, diagnoser, skilsmissebørn, nye børn ect.

Udviklingsstøttende kommunikation i børnehøjde, et alternativ til skæld ud.

Se – Forstå – Vent – Anvis

Udarbejdet af Lisbeth Hougaard, inspireret af Marte Meo metodens elementer

Vi arbejder ud fra, at legen er grundlæggende i læringsmiljøerne, og at legen har en værdi i sig selv

- Hvad skal børnene have ud af, at legen har en central plads i hverdagens læringsmiljøer?
- Hvilke tegn kan vi se på, at børnenes leg anerkendes, respekteres og har en betydelig plads i hverdagen?
- Hvilke tegn kan vi se på, at vi som pædagogisk personale støtter, guider og rammesætter børnenes leg?
- Hvilke konsekvenser har børnenes leg for vores tilrettelæggelse af læringsmiljøerne?
- Hvad kan børnenes leg fortælles os om deres oplevelse af læringsmiljøerne?

Effekten for børnene skal være, at børnene har mulighed for at følge egne spor og interesser og afprøve forskellige kontekster og etablere nye venskaber

Vi ser at legen andekendes fordi vi laver læringsmiljøer for og med børnene. - Børnene viser optagethed i de legemiljøer vi har og de har mulighed for at vælge til og fra.

Personalet sikrer at der på stuerne + ude/ er plads og rum for leg i besværgelse/stillesiddende leg. At børnene har mulighed for at udfolde deres fantasi og kreativitet, samt udfordre sig selv gennem legetøj og andet materiale.

Personalets rolle i legen er især at, vi aktivt benytter begreber som "benævne", at vi guider den børne initierede leg og tilfører den udvikling og kobler børn sammen

Det betyder, at vi skal være opmærksomme på barnets spor og give børn nye muligheder, ændre legemiljøer og bl.a. ændre indretning, men også sikre kontinuitet i legmiljøerne.

0-3 år Fra at børnene oplevedes urolige, indretter vi stuen anderledes så der er flere afgrænsede kontinuerlige miljøer og børnene tilbydes flere legemiljøer.

3-6 år Fra den åben funktion og flere ny børn i alder 2 til 6 år har vi ændret strukturen således at de mindste har et fast tilbud hver morgen fra 08.00 til ca. 09.30 de andre grupper er opdelt i aldersvarende grupper i 2 dage, og 1 dag er de stueopdelte.

Vi har nu inklusions voksen på de dage hvor der ikke er faste aktiviteter så sårbare børns leg understøttes

Vi arbejder med pædagogiske læringsmiljøer gennem hele dagen

- Hvad skal børnene have ud af, at vi arbejder med læringsmiljøer gennem *hele* dagen (fx i middagsstunden, på legepladsen, i vokseninitierede aktiviteter og i den børneinitierede leg?)
- Hvilken effekt skal det have for børnene, at vi arbejder sammenhængende med de 6 lærerplanstemaer? i hverdagsituationer (fx i morgenstunden, i garderobesituationen, ved afhentning og på ture)?

Effekten for børnene skal, at de oplever at alle situationer er overskuelige for dem og at de, hvis det er svært støttes og anerkendes og respekteres for deres perspektiv på situationen.

Det betyder at personalet skal være bevidste om at der er planlagte aktiviteter, fri leg, hverdagspædagogik som fx overgange fra en situation til en anden. - og at al læring er læring der kan bidrage til en positiv udvikling, selvforståelse etc. - men at også det modsatte kan gøre sig gældende. Vi bestræber os på at bruge hen imod sætninger i stedet for "væk fra" sætninger jævnfør Anette Prehn - På den måde styrkes børns relevante hjerneforbindelser til at kunne tackle hverdagsituationer fleksibelt og udvikle hensigtsmæssige strategier.

Vi skal gå fra at evaluere de mere planlagte aktiviteter til at sikre en evalueringskultur der tager hånd om hele dages aktiviteter, rutiner, leg etc.

Vi tænker at de forskellige lærings miljøer vil blive mere alsidige og mangfoldige fordi at alle læreplanstemaer tænkes ind i alle situationer.

Vi skal gå fra en almindelig dialog om hverdagen til aktivt at bruge aktionslæringsmodellen som refleksions værktøj i dialogen med, så vi udvikler på alle situationer som vi bliver nysgerrige på eller undres over

Vi skal fortsætte med at have fokus på blå vej i relationen til børnene

Vi vil arbejde med overgange i vuggestuen og børnehaven.

Hvad er vores (det pædagogiske personales) forudsætninger for at arbejde med læringsmiljøer?

- Hvilke ressourcer og udfordringer har vi i forhold til at skabe læringsmiljø gennem hele dagen, som skaber trivsel, dannelse udvikling og læring for børnene?
- Hvilke ressourcer (herunder viden) og udfordringer har vi i forhold til de 6 lærerplanstemaer?
- Hvilke refleksioner giver dette anledning til?

Generelt har Møllehavens personale gode forudsætninger for at arbejde med læringsmiljøer.

Vi har en stor del fagudlært personale og ufaglærte med stor erfaring.

Vi har især arbejdet med voksen- barn relationen og barn/barn relationen, Fx Marte meo, socialpædagogisk undervisning, understøttelse af børnefælleskaber, at benævne, picturegrammer, tegn til tale og videnpersoner om læreplanstemaer

Vi kan med fordel kigge lidt mere på vores fysiske læringsmiljø i vuggestuen. Vi oplever at de fysiske rammer lægger op til konflikter - fordi der ikke er så mange mindre niches og legemiljøer der er afskærmede og som tydeligt viser hvad man leger her.

I børnehaven vil vi se på organiseringen af den åbne struktur og se på indretningen af de funktionsopdelte rum.

Vi skal have mere øje for science som læreplanstema.

Vi er udfordret på at personalet generelt ikke har meget refleksionstid. Vi prøver forskellige modeller af, men opleve denne udfordring som en barriere for den pædagogiske udvikling